

ЕКСТРАДИЦИОНИ ПРИТВОР И ПРАВО НА НАКНАДУ НЕМАТЕРИЈАЛНЕ ШТЕТЕ

Нема незаконитог и неправилног рада државних органа у ситуацији када је тужиоцу одређен притвор као мера обезбеђења у поступку извршења из замолнице правосудних органа Републике Италије.

Из образложења:

"Према утврђеном чињеничном стању, решењем Посебног одељења Вишег суда у Београду од 28.01.2010. године окривљеном, овде тужиоцу, одређен је притвор на основу међународне потернице коју је за њим расписала Република Италија, а пре подношења замолнице, за извршено кривично дело кријумчарење наркотика и злочиначко удруживање из члана 56. Кривичног закона Републике Италије, односно кривичног дела злочиначко удруживање прописано чланом 346. став 1. и 2. КЗ РС и кривичног дела неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога прописана чланом 246. став 2. у вези са ставом 1. КЗ РС. Притвор се тужиоцу рачунао од 28.01.2010. године, када је лишен слободе. Одлучујући о захтеву Тужилаштва за организовани криминал за спровођење истраге Кт бр. 3/10 од 09.03.2010. године, Посебно одељење Вишег суда у Београду је решењем од 10.03.2010. године окривљеном, овде тужиоцу, одредило притвор на основу члана 142. став 1. тач. 1. и 2. ЗКП, а решењем Посебног одељења Вишег суда у Београду од 01.04.2010. године, прихваћено је јемство окривљеног, овде тужиоца и он је дана 08.04.2010. године пуштен на слободу. Решењем Посебног одељења Вишег суда у Београду од 23.04.2013. године (које је правноснажно 13.05.2010. године) кривични поступак против овде тужиоца је обустављен пошто је Тужилаштво за организовани криминал одустало од кривичног гоњења. У време притварања тужилац је имао 53 године, ухапшен је у стану у Београду у коме је живео са супругом и децом, у притвору је провео укупно 71 дан, а подаци о његовом притварању објављени су у медијима. Тужиоцу је притвор и по међународној потерници и по решењу Посебног одељења Вишег суда у Београду одређен из разлога јер је држављанин Републике Србије, а поседује и личну карту Швајцарске, да супруга тужиоца већ борави у Швајцарској, те да је тужилац имао намеру да 01.04.2010. године отпутује у Швајцарску, због чега му је одређиван притвор на основу члана 22. став 1. тач. 1. и 2. Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима и на основу члана 142. став 1. тач. 1. и 2. ЗКП Републике Србије.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом чланова 142. став 1. Законика о кривичном поступку и члана 560. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку, утврдио да је тужилац провео у притвору укупно 71 дан, да својим поступцима није проузроковао притвор, те да истом у конкретном случају припада накнада штете због неоснованог лишења слободе у смислу одредбе члана 560. Законика о кривичном поступку, те применом члана 200. Закона о облигационим односима досудио тужиоцу правичну новчану накнаду у износу од 710.000,00 динара, док је преко досуђеног, а до траженог износа тужбени захтев тужиоца одбио, као превисоко постављен. Другостепени суд је нашао да је на потпуно и правилно утврђено чињенично стање првостепени суд погрешно применио материјално право када је усвојио тужбени захтев тужиоца, те преиначио првостепену одлуку и одбио тужбени захтев тужиоца као неоснован, налазећи да је тужилац својим понашањем скривио одређивање притвора, који му је у оба наврата био одређен због опасности од бекства, тачније одласка у Швајцарску. По закључку другостепеног суда тужиоцу не припада право на накнаду штете у смислу члана 560. став 3. ЗКП, обзиром

да правилна примена члана 560. ЗКП на конкретну ситуацију нужно води закључку да тужилац нема право на накнаду штете од тужене.

По оцени Врховног касационог суда, погрешно је другостепени суд применио материјално право када је у целости одбио тужбени захтев тужиоца као неоснован.

Чланом 560. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку („Службени гласник Републике Србије“, број 72/09), који је важио у време одређивања притвора тужиоцу, прописано је да право на накнаду штете припада лицу које је било у притвору, а није дошло до покретања кривичног поступка, или је поступак обустављен правноснажним решењем, или је правноснажном пресудом ослобођено од оптужбе, или је оптужба одбијена.

Имајући у виду да је тужиоцу решењем истражног судије Посебног одељења Вишег суда у Београду Ки По1 бр. 281/10 од 10.03.2010. године одређен притвор из разлога предвиђених одредбом члана 142. став 1. тач. 1. и 2. Законика о кривичном поступку, да се тужилац у моменту одређивања притвора није крио јер је пронађен у свом стану, односно својим поступцима није проузроковао притвор, а да је кривични поступак против овде тужиоца обустављен пошто је Тужилаштво за организовани криминал одустало од кривичног гоњења, Врховни касациони суд је нашао да тужиоцу у конкретном случају за период од 10.03.2010. године до 08.04.2010. године, када је тужилац положио јемство и пуштен из притвора, припада право на накнаду штете због неоснованог лишења слободе.

Међутим, у преосталом делу, неосновано се ревизијом тужиоца указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право када је одбио тужбени захтев тужиоца. Наиме, тужиоцу је решењем истражног судије Посебног одељења Вишег суда у Београду од 28.01.2010. године одређен притвор због основане сумње да је извршио кривично дело неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 2. у вези става 1. Кривичног законика по захтеву за притварање пре подношења замолнице правосудних органа Републике Италије. Чланом 1. Европске конвенције о екстрадицији предвиђена је обавеза стране уговорнице да ће према прописима и у условима наведеним у Конвенцији, издавати једна другима лица која се гоне због почињеног кривичног дела, или се траже ради извршења казне, или мере безбедности од стране правосудних органа стране молиље. Чланом 16. Конвенције одређено је под којим условима ће се спровести привремено притварање по захтеву друге државе, а о ком захтеву ће се одлучивати у складу са законом замољене стране, како је то предвиђено и чланом 22. Конвенције.

Према наведеним одредбама Конвенције, предвиђена је обавеза стране уговорнице да под условима из Конвенције и по својим законима издаје лица другој држави, по захтеву стране молиље - друге државе. С тим у вези је и одредба члана 542. став 3. Законика о кривичном поступку, где је између осталог прописана обавеза истражног судије да странцу одреди притвор, ако постоје разлози из члана 142. истог закона. Истражни судија Посебног одељења Вишег суда у Београду, као функционално надлежан у Србији, је био дужан да се придржава јасних одредница напред цитиране Конвенције из Закона о кривичном поступку, због чега по налажењу овог суда у конкретном случају нема незаконитог поступања према тужиоцу у Србији, односно нема незаконитог и неправилног рада државних органа у смислу члана 172. Закона о облигационим односима, јер притвор представља меру обезбеђења присуства окривљеног у кривичном поступку који се није водио у Србији него у Италији. У склопу наведених одредби и правних извора, погрешно је првостепени суд применио материјално право када је усвојио тужбени захтев тужиоца за накнаду нематеријалне

штете због боравка у притвору у периоду од 28.01.2010. године до 10.03.2010. године, а правилно другостепени суд преиначио првостепену одлуку и одбио тужбени захтев тужиоца, с обзиром да одредбом члана 560. Законика о кривичном поступку није предвиђено право на накнаду штете због боравка у екстрадиционом притвору, а чл. 542. и 142. истог закона, као и одредбама Европске конвенције о екстрадицији предвиђена обавеза одређивања притвора под законом предвиђеним условима".

(Сентенца из пресуде Врховног касационог суда Рев 1387/2017 од 7.9.2017. године, утврђена на седници Грађанског одељења од 24.4.2018. године)